

Кравченко Ю. В.

Криворізький державний педагогічний університет

СПЕЦИФІКА МІСТИЧНИХ СМИСЛІВ У ЗБІРЦІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ОПОВІДАНЬ «ПОТАЙСВІТ. ІНАКШІ»

У статті «Специфіка містичних смислів у збірці сучасних українських оповідань "Потайсвіт. Інакші"» Ю. Кравченко розкрито особливості містичних смислів у малій прозовій формі українських письменників сьогодення. Визначено стан дослідження сучасних українських містичних оповідань у контексті літературознавчого дискурсу містичного. Акцент при дослідженні зроблено на особливостях репрезентації містичних образів в оповіданнях, а також на мотивах і прийомах зображення містичного. Проаналізовано елементи предметного виміру, які набули містичних властивостей, а також такі основоположні маркери поетики містичного в оповіданнях, як саспенс, традиційні локації (місто, село, ліс, шахта, потяг), трансформація усталених фольклорних образів, прийом сугестії. Визначено особливості поєднання містичних елементів з іншими жанровими утвореннями, наприклад, з елементами детективу, горуру, соціально-психологічного оповідання, задля поглиблення і розширення містичних смислів. Досліджено, що деяким сучасним оповіданням притаманний розвиток дії у декількох паралельних часових лініях, присутній мотив поділу персонажів на Свій/Чужий, а також символізм образів (мотанка як символ добробуту і захисту, проте в оповіданні її смисл навмисне викривлено; дев'ять кіл шахти як дев'ять кіл Пекла Данте; весільний вінок як уособлення сімейного щастя жінки; падіння ікони як провіщення нещастя).

Визначено причини використання прийомів кадрування і повторювання-дитячої лічилки, які застосовано задля посилення загадкового настрою і передачі рефлексії персонажа в оповіданні «Дев'ять кіл». Проаналізовано особливості такого конфлікту, як зіткнення персонажів-людей із надприродними силами, і його варіації в різних оповіданнях: від ворожнечі до поступового співіснування. Розглянуто значний вплив саспенсу (акценту на лячних звукових, візуальних, тактильних образах задля посилення напруги оповіді) і сугестії (навіювання читачеві особливого настрою для сприйняття загадкових подій) на розкриття містичного. З'ясовано особливості трансформації традиційних фольклорних і міфопоетичних образів у сучасному українському містичному оповіданні.

Ключові слова: містика, містичні смисли, категорія містичного, містичні образи, містичне оповідання, конфлікт, прийом.

Постановка проблеми. В сучасній українській літературі за останній час яскраво прослідковується посилення інтересу до категорії містичного і містики як алюзії на актуальні проблеми сьогодення. З кожним роком з'являється все більше містичної літератури, зокрема, збірок містичних оповідань, а їхні містичні смисли вирізняються різноманітністю і тяжіють до інтертекстуальності. За допомогою засобів і прийомів містичного українські письменники з різних регіонів України звертаються до фольклорних витоків нашого народу, переосмислюють елементи релігійно-філософських учень, створюють нові метажанри, за допомогою метафор і містичних образів увиразнюють низку соціальних конфліктів і тем. Сутність містичного вдається добре художньо презентувати в малих жанрах прози, як-от оповіданні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Категорію містичного в сучасній українській літературі розглядали О. Вещикова, З. Лановик і М. Лановик, Р. Мних, Є. Першин, А. Сажина, О. Червінська. Літературну містику як явище в різних країнах світу досліджували О. Галич, О. Горбонос, Т. Грибков, Н. Висоцька, М. Вотьканич, К. Ітокава, А. Карюхіна, С. Ковпик, А. Матійчак, П. Рихло, О. Тиховська, Б. Шалагінов, Я. Щербаков, О. Юрчук, О. Ярош. Проте збірки сучасних українських містичних оповідань майже не досліджені літературознавцями. Відповідно, колективна збірка сучасних українських містичних оповідань «Потайсвіт. Інакші» ще жодного разу не була об'єктом уваги науковців, а особливості реалізації в ній містичних смислів не стали об'єктом спеціальних дослі-

дження, що підтверджує актуальність обраної теми статті.

Постановка завдання. Мета статті – з допомогою аспектного аналізу системно дослідити особливості вираження містичного в таких оповіданнях збірки «Потайсвіт. Інакші», як «Мотанка» А. Пахомової, «Одного разу в Пітьмавому лісі» О. Кириченко, «Потяг на Дніпро» Г. Голдінової, «Дев'ять кіл» А. Сметаніної, «Наречена відьма» Т. Козіонової; визначити основоположні риси й мотиви сучасної української малої прози; проаналізувати містичні образи зазначених оповідань.

Виклад основного матеріалу. Збірка сучасних українських містичних оповідань «Потайсвіт. Інакші» вийшла друком у 2021 році, до неї увійшло дванадцять оповідань авторів із різних регіонів України.

Назва першого оповідання «Мотанка» відсилає реципієнта до фольклорних мотивів, адже мотанка – українська лялька-оберіг, яка символізує родинне благополуччя, затишок, тож однозначно, що це світлий та позитивний образ в українській культурі. Проте авторка оповідання А. Пахомова наділила мотанку негативним значенням: образ стає загрозливим, втілює помсту й жорстокість, тобто мотив створення мотанки набуває моторошних смислів. В оповіданні чітко простежуються риси детективу (детальні описи процесу розслідування, рутинної роботи і повсякденного життя слідчих), а також горору (підкреслено натуралістичні описи мерців, убивств, фізіологічних процесів). Крім того, містичне увиразнюється за допомогою соціального мотиву покарання за жорстоке ставлення до дітей.

Містичні події починаються за двісті років до сучасності. Головний персонаж – дівчина-покрітка Ріля, яка збожеволіла після того, як її мати вбила її незаконнонародженого сина Василька. Авторка торкається традиційної для класичної української літератури теми – знеславлення дівчини. Факт божевілья Рілі є маркером містичного, оскільки такий персонаж знаходиться на межі реального й нереального світів, а тому належить обом світам одночасно.

Ріля робить для свого померлого сина мотанку з власного волосся. Згодом дівчині вчувається голос ляльки, який спонукає її до помсти за дитину. Підсилює незвичайну ситуацію плач немовляти нізвідки: *«Хата наповнилась тихими співом колискової і ніби шепотом чогось потойбічного, крізь який пробивався тоненький дитячий плач. Як кошеня нявкає»* [5, с. 8]. Цей звук слугує засобом сугестії містичного настрою упродовж усього

оповідання. Окрім цього, плач дитини порівнюється з нявчанням кошеняти, яке у віруваннях давніх українців належало до земного й потойбічного світів. Як зазначає літературознавиця О. Юрчук, *«атмосфера містичного в літературному творі досягалася завдяки тому, що домінувала орієнтація на знаки-характеристики містичного релігійного досвіду»* [7, с. 44]. Відповідно, акцент на візуальних, звукових, тактильних образах задля підсилення містичного настрою є однією з провідних рис сучасних містичних оповідань і містичної літератури загалом. Наприклад, із провіщенням майбутнього в повісті «Магічна чайна крамничка Ванесси Ю в Парижі» пов'язується почуття смаку: *«Для головної героїні повісті Ванесси відчуття смаку дуже міцно пов'язане з її даром передбачувати майбутнє, адже саме смакові асоціації або післясмаки стають поштовхом до інтуїтивного прозріння дівчини»* [2, с. 9].

А. Пахомова моделює сюжет оповідання так, що він відбувається у двох часових вимірах: сучасне та минуле. Розповідь про сучасне починається з розслідування слідчими вбивства. Мотанка Рілі в оповіданні виконує компонувальні функції: вона була в тих персонажів, які пережили в дитинстві домашнє насильство, а лялька спонукала їх до помсти мучителям.

Отже, жанрова матриця оповідання «Мотанка» містить елементи таких жанрів, як детектив та горор. Авторка використала жанрові можливості детективу, аби заглибити читача у моторошну історію минулого, яка позначилася на долі багатьох персонажів у сучасному.

Зовсім інакше за наповненням містичними смислами оповідання Оксани Кириченко «Одного разу в Пітьмавому лісі». В назві є вказівка на досить дивну локацію – Пітьмавий ліс, притому ліс як загальна, абстрактна містична локація набуває особливого значення і конкретної форми завдяки прикметнику «Пітьмавий», який вказує на власну назву: *«Застерігали, що поночі ходити туди не варто, що лихе там оживало, плело з очерету рясу, вдягало й сходило на берег. Гуляло близько води: одну ногу вмокаючи в намул, другою – ступаючи по сухому»* [5, с. 69]. Ще одна містична локація – чорне озеро, в якому живуть нявки і яке не замерзає навіть за найлютіших морозів.

Пітьмавий ліс стає прихистком для відьми та її сина-перевертня. Чітко наявний в оповіданні мотив поділу світу на *Свій/Чужий*, оскільки відьма Марта, яка прийшла зі світу смертних, так і не стає своєю серед потойбічних істот. Вона намагається відсторонитися від правди, що її наречений,

від якого вона завагітніла, був перевертнем, тобто раціонально заперечує містичні події, хоча сама є їхньою частиною. Зовсім інакше місце займає в Пітьмавому лісі її син Нарка, покинутий матір'ю одразу після народження: він є невід'ємною частиною потойбічного світу і користується повагою інших надприродних створінь.

Зав'язка конфлікту – це смерть Марти від старості й прихід її сина до хатини по смерті матері. Нарка хоче поховати матір як належить, оскільки відьму не можна ховати в землі, але надприродні створіння відмовляються йому допомогти: *«Ця жінка зневажала нас. Жила тут, ніби королівна, а ніколи не приходила погостити. Ні з ким не водилася, всіх відганяла від себе зіллям із живою водою. <...> Цур її, Нарко, несправжня відьма вона, не наша, чужаниця. Нема за що дяку віддавати»* [5, с. 74]. Своє/Чуже тут втілюється через приналежність відьми до тих істот, яких надприродні створіння не приймають за Своїх.

Відьма, яку поховали з порушенням канонів і яка піднімається із могили, описується натуралістично. Предметний вимір з містичними властивостями втілюється в образах мертвої і живої води, як у казках: так, жива вода відлякує нечисту силу, а мертва потрібна, щоб боротися з тим мерцем, який ожив. Важливу роль відіграє символіка числа «три»: три ночі має вовкулака Нарка, щоб зняти прокляття зі своєї матері. Авторка робить акцент і на числі «сім», яке наділене сакральним значенням у християнській традиції, – в оповіданні Нарка має семеро синів, які символізують його віру в краще майбутнє. Крім того, важливе місце в оповіданні відіграє хронотоп дороги, коли Нарка шукає у лісі мертву воду.

Отже, оповідання «Одного разу в Пітьмавому лісі» – це містичне оповідання, де події розвиваються в потойбіч, є мотиви перевтілень надприродних істот. Особливого напруження сюжету надає опис процесу оживлення мерця. Пітьмавий ліс – це місце, де живе нечиста сила, серед якої є чітка диференціація істот на Своїх/Чужих.

Сюжет іншого оповідання збірки, «Потяг на Дніпро» Галини Голдінової динамічний, адже авторка будує його за принципом подорожі потягом. Завдяки такому сюжету вдалося художньо презентувати досить розповсюджений конфлікт для містичних творів – протистояння мисливця за нечистю та потойбічної істоти.

Зустріч головної героїні Олени у потягу з попутником Андрієм позначена містикою: дівчина зовні схожа на загиблу кохану Андрія. Цей факт відсилає реципієнта до мотиву реінкарнації, тобто

переродження душі в іншому тілі. Андрій переслідує перелесницю – злого духа-упири. В українській традиції перелесниця (інша назва – літавиця) – вид упири, *«яка приходить у сні і ссе груди молодим чоловікам та дітям»* [3, с. 60]. Крім того, перелесниця може уподібнюватися до гарної дівчини, спокушати чоловіків і забирати їхні життєві сили, що призводить до їхньої загибелі. Відзначимо, що авторка значно розширила можливості перелесниці, наділивши її схильністю до вампіризму. Перелесниця дуже вразлива до квітів аконіту та болоче реагує на кілок. У такий спосіб знаки предметного світу та речей є інструментами, з допомогою яких можна протистояти нечистій силі.

В основу оповідання покладено мотив долі й призначення. Адже саме завдяки долі Андрій став мисливцем за надприродним: *«Так от вона наставляла мене на шлях, який я не обирав, – знищувати прибульців з потайсвіту, які не мають тут бути»* [5, с. 102]. Кульмінація оповідання відбувається в той момент, коли Олена, яку перелесниця кидає на обмерзлий дах потяга, змушена боротися за життя.

Відзначимо, надреальність з пам'яті Олени вдалося викорінити з допомогою снодійного. Вбачаємо у цьому і вплив надприродних сил Андрія, який усвідомлює загрозу потойбічного світу для людини, яка не посвячена в сакральні знання, і бажає захистити Олену від впливу містичного.

Тож містичне оповідання «Потяг на Дніпро» – це жанрове утворення, яке містить елементи трилеру, жахів. Вважаємо, що оповідання ґрунтується на мотиві фатуму: саме доленосні зустрічі Андрія з різними людьми й містичними істотами знаходяться в основі сюжету і виступають провідними елементами для його розвитку. Наявний також мотив подолання випробувань на шляху до щастя: лише після перемоги над перелесницею Андрій отримує шанс на спокійне щасливе життя і нове кохання.

Інше оповідання збірки, «Дев'ять кіл» А. Сметаніної, відсилає читача до переосмислення системи дев'яти кіл Пекла Данте. Відповідно, текст розбитий на дев'ять фрагментів, кожен із яких починається епіграфом – рядками похмурого вірша, схожого на дитячу лічилку. Такий прийом додає напруження оповіді й навіть моторошні передчуття. Дев'ять кіл у шахті, які проходить головний персонаж, символізують дев'ять кіл Пекла. З кожним новим колом персонаж відчуває неймовірну печаль та смуток щодо свого життя. А з допомогою прийому кадрування А. Сметаніної

кожен із дев'яти фрагментів робить змістовно завершеним. Цей прийом походить із кінематографу та розповсюджений в образотворчому мистецтві: *«Реальний рух може передати тільки кінематограф, але художник має можливість серією малюнків з різними фазами руху створити ілюзію цього руху»* [4, с. 46]. Більше того, кадр дозволяє переміщувати персонажа колами, яка нагадують життєву спіраль.

Оповідь ведеться у творі від імені чоловіка-гірника Миколи, який демонструє свої атеїстичні погляди, адже ненавидить культ Бога. Тож даремно авторка на початку оповідання акцентує увагу на тому, що в будинку Миколи падає та розбивається ікона, скло від якої ранить молодшого сина, а краплі яскравої крові вриваються в пам'ять головного героя. Саме падіння ікони стає тим знаком, який не дає йому спокою. У момент вибуху (особливе напруження у розвитку сюжету) на шахті Микола переживає неймовірний страх і з цього моменту переосмислює усе своє життя.

Крім того, тут згадується міф про Шубіна – господаря підземних глибин, який блукає шахтами Донбасу. Як зазначає дослідник О. Дедуш, *«специфіка шахтарської справи – робота на великій глибині та надзвичайно високий ризик загинути спричинили появу своєрідного шахтарського фольклору, а зокрема персонажу Шубіна – духа шахти, який допомагає шахтарям чи навпаки карає їх»* [1, с. 170]. Шубіну притаманна амбівалентність: в залежності від ситуації або вірувань він може бути як добрим, так і злим.

Містичні риси має і молодий шахтар Коля, який належить одночасно світу живих і світу мертвих, а те, що його звуть так само, як і головного персонажа, натякає на їхню спорідненість. Колька виступає для головного персонажа провідником у потойбіччя разом з тим утіленням його внутрішнього світу, дитячих сподівань і духовної чистоти, проте одночасно навіює на персонажа страх і огиду: *«Перше, що я побачив, – свого нового підопічного, який сидів біля мене і жер бутерброд із чимось червоним. Весь його рот був у цьому червоному... Чи то варення, чи то взагалі якась кров, та що б воно не було, але вигляд мало жахливий і пахло так само. У його чорних очах відображався невеличкий вогник, а на мене падали крихти просто з його рота»* [5, с. 117–118]. З кожним новим колом свідомість головного персонажа втрачає ясність, оскільки його зв'язок зі світом живих слабшає. Містичності ситуації, у якій опинився Микола, додає брудний потік, який пахне

мертвечиною: натяк на те, що чоловік потрапив у світ мертвих.

Отже, кадрювання сюжету «Дев'ять кіл» дозволило А. Сметаніній художньо презентувати стан людини, яка після смерті мандрує колами Пекла. Містичний елемент в оповіданні увиразнює думку про швидкоплинність життя, про те, що не слід відкладати його «на потім», і про те, що варто з добротою ставитися до близьких людей.

В оповіданні Т. Козіонові «Наречена відьма» події розгортаються в невеликому селі, а особливий акцент робиться на напіврозваленому сараї та хаті, в яку колись влучила блискавка: *«Сноп соломи, що частина з них там зберігалася, зайнялася, і так згоріла вся будівля. Господарі переїхали в інше місце, од хатини за довгі роки не залишилося майже нічого, а сарай стояв закинутий та немічний»* [5, с. 180]. Ця місцина оточена чутками про те, що раніше там жила відьма, і саме тому там сталася трагічна подія. Розвитку сюжету передують «передмова», у якій йдеться про існування богів, котрі були породжені світлом та пітьмою, тобто авторка апелює до дуалістичного трактування світоустрою, який був характерним для міфологічних уявлень наших предків.

Зміст конфлікту оповідання складає протистояння батьків головної героїні Настасі щодо її одруження з юнаком Браздом, який на їхню думку, *«з бісівського роду»* [5, с. 182]. Натомість батьки прагнуть видати Настю за княжича, який несповна розуму, але заможний. Тоді дівчина наважується на угоду з нечистою силою в обмін на виконання бажання: отримати змогу вийти за Бразда заміж і уникнути небажаного шлюбу з княжичем. Помічено, що в оповіданні є низка містичних збігів: задовго до початку подій оповідання мати Бразда рятує вагітну матір княжича і допомагає їй зберегти дитину, а молодша сестра Настасі Оріся випадково стає свідком відьомського ритуалу перед весіллям. Особливої напруги в розвитку сюжету оповідання письменниця досягає шляхом презентації частини містичних подій з позиції маленької дівчинки, яка панічно боїться нічних тіней.

Відзначимо, що увесь сюжет оповідання будується на наснаженні подій, пов'язаних з виконанням Настасею ритуалів та сутичкою з Чорнобогом: *«Не знала дівчина, що казати так як поводити себе біля самого Чорнобога, аби він не скарав її, а допоміг»* [5, с. 188]. Чорнобог відчуває страх дівчини перед ним, завдяки цьому він веселішає та сильнішає, тобто страх як негативне почуття у відповідь на зіткнення з надприродним виступає

чітким маркером містичного в оповіданні. Крім того, сама Настася є навченою відьмою, яка звертається до своїх надприродних знань у критичний момент. Як зазначає О. Тиховська, «уявлення про відьму пов'язане з вірою наших предків в існування нерозкритих потенційних можливостей людини, які можуть реалізовувати окремі особи за певних умов. Простежується тісний зв'язок образу відьми з давніми тотемними уявленнями (набування нею зооморфного вигляду, здатність до левітації), а також з богинями праслов'янського пантеону (зокрема, з Даною і Марою)» [6, с. 179]. Тож образ відьми є дуже розповсюдженим у слов'янському фольклорі і по-різному видозмінюється в українській містиці.

Мотив продажу душі темним істотам в обмін на послугу та прагнення Чорнобога передати Настасі також небажані відьомські знання і сили в обмін на допомогу розповсюджені в слов'янському фольклорі. Помічено, що в оповіданні культивуються мотиви інших відплат за душу, які характерні для казок. Так, Чорнобог пропонує дівчині віддати йому родину або майбутню дитину. Мудрість дівчини виявилася в тому, що замість своєї душі вона віддала Чорнобогу його дари назад у якості плати, оскільки «*то же тепер моє, то я можу віддати його назад*» [5, с. 191].

Кульмінації конфлікту оповідання досягає тоді, коли Настасі потрібно тікати з весілля. Перед цим дівчина бачить видіння: вона біжить від майбутнього чоловіка, а її мати від того втрачає свідомість і падає на землю, стискаючи в руках весільний вінок, який спав з доньчиної голови. В реальності Настася розуміє, що угодою з темними силами розірвала свій зв'язок із родиною і Богом, а її втеча з весілля і бажаний шлюб із коханим Браздом будуть побудовані на стражданні її родини, а головне – призведуть до занепаду її власної душі. Важливу роль в оповіданні відіграє весільний вінок – символ чистоти, дівочої долі і подружнього щастя: «*Несміливо Настася торкнулася квітів, що від ранку носила на голові, – її весільний вінок. Так собі обережно зняла та стала роздивлятися. <...> Настася ще кілька митей пози-*

рала на той вінок, а тоді обережно поклала його просто серед подвір'я, напроти виходу з воріт» [5, с. 203]. Відмова від весільного вінка уособлює довічну відмову від шлюбу, від щастя в сімейному житті, а доньку, народжену від Бразда поза шлюбом, Настася змушена виховувати сама.

Отже, в оповіданні Т. Козіонові «Наречена відьма» відбувається переосмислення традиційного фольклорного сюжету про нелюба і милого та небажаний шлюб. Авторка художньо трансформує образ дівчини, яка відмовляється від власного щастя, але не зраджує моральним принципам. Наскрізним в оповіданні є мотив спокути та всепрощення. Увиразнюють усі ці мотиви присутні в тексті оповідання елементи любовної магії, таємничі вірування у силу Чорнобога та релігійні містифікації.

Висновки. Аспектний аналіз оповідань збірки «Потайсвіт. Інакші» дав можливість виявити специфіку містичних смислів. Помічено, що предметний вимір відіграє важливе значення для акцентуації на містичному в оповіданнях «Мотанка» (мотанка із волосся), «Одного разу в Питьмавому лісі» (жива і мертва вода), «Потяг на Дніпро» (квіти тої (аконіту) і кілок), «Наречена відьма» (весільний вінок). Містичні смисли набувають особливого вираження в оповіданні «Дев'ять кіл» за допомогою ефекту кадрування і розбиття тексту на дев'ять фрагментів, кожен із яких починається зловісним епіграфом, схожим на дитячу лічилку.

Містичне в оповіданнях збірки «Потайсвіт. Інакші» увиразнюється поєднанням із соціальними темами і мотивами (знеславлення дівчини, жорстоке поводження з дітьми, переосмислення життя, спокута і прощення). Багато міфопоетичних образів, наявних в оповіданнях, трансформовано й інтерпретовано інакше, ніж вони подані у міфах, легендах, казках і переказах. В центрі конфліктів знаходяться стосунки персонажів одне з одним, пошук ними свого життєвого шляху, протистояння з нечистою силою. Відповідно, містичні смисли особливо яскраво увиразнені зазначеними проблемами.

Список літератури:

1. Дедуш О. Персонаж «Шубін» як рефлексія регіональної ідентичності українського Донбасу. *Історико-краєзнавчі дослідження : традиції та інновації*. 2016. С. 170-173.
2. Ковпик С. Специфіка смакових образів іншого в повісті Розелль Лім «Магічна чайна крамничка Ванесси Ю в Парижі». *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2024. Вип. 2. С. 7-15.
3. Левкович Н. Упир-дводушник в системі демонологічних уявлень бойків. *Етнічна історія народів Європи*. 2008. № 25. С. 57-63.

4. Покулевська А. Монтажність і кадровість як принципи структурування в просторових та часових мистецтвах. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. 2016. № 2 (12). С. 45-52.
5. Потайсвіт. Інакші : збірка оповідань / упоряд. А. Пахомова. Київ : видавництво Марка Мельника, 2021. 272 с.
6. Тиховська О. Уявлення про відьму у світогляді українців. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : збірник наукових праць*. 2014. Вип. 19. С. 176-179.
7. Юрчук О., Чаплінська О. Поетика містичного в художній літературі: теоретичний аспект. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2024. № 2 (103). С. 42-52.

Kravchenko Yu. V. SPECIFICITY OF MYSTIC MEANING IN THE COLLECTION OF MODERN UKRAINIAN MYSTIC STORIES “THE SECRET WORLD. DIFFERENT”

In the article «Specificity of mystical meanings in the collection of modern Ukrainian stories “The Secret World. Different”» by Yu. Kravchenko, the features of mystical meanings in the short prose form of contemporary Ukrainian writers are revealed. The state of research on modern Ukrainian mystical stories in the context of the literary discourse of the mystical is determined. The emphasis in the study is placed on the features of the representation of mystical images in stories, as well as on the motifs and methods of depicting the mystical. The elements of the objective dimension that have acquired mystical properties are analyzed, as well as such fundamental markers of the poetics of the mystical in stories as suspense, traditional locations (city, village, forest, mine, train), transformation of established folklore images, and the method of suggestion. The features of combining mystical elements with other genre formations are determined, for example, with elements of detective, horror, and socio-psychological storytelling, in order to deepen and expand mystical meanings. It has been studied that some modern stories are characterized by the development of action in several parallel timelines, the motif of the division of characters into Own/Alien is present, as well as the symbolism of images (a motanka as a symbol of well-being and protection, but its meaning is deliberately distorted in the story; the nine circles of the mine as the nine circles of Dante's Hell; a wedding wreath as the personification of a woman's family happiness; the fall of an icon as an omen of misfortune).

The reasons for using the techniques of framing and repeating the children's counting, which are used to enhance the mysterious mood and convey the character's reflection in the short story «Nine Circles», are determined. The features of such a conflict as the collision of human characters with supernatural forces and its variations in different stories are analyzed: from hostility to gradual coexistence. The significant influence of suspense (emphasis on frightening sound, visual, tactile images to increase the tension of the narrative) and suggestion (suggestion of a special mood to the reader for the perception of mysterious events) on the disclosure of the mystical is considered. The peculiarities of the transformation of traditional folklore and mythopoetic images in modern Ukrainian mystical narrative are clarified.

Key words: *mysticism, mystical meanings, category of mystical, mystical images, mystical narrative, conflict, technique.*